

Rigsombudsmanden på Færøerne

Tórshavn, den 9. februar 2022

J.nr. 2015-96-lmj

Indberetning nr. 4/2022

Lagtingets Udlandsudvalg har fået frist til udgangen af indeværende uge i sagen om radar

Lagtingets Udlandsudvalg behandler forsat spørgsmålet om en evt. lufrumsradar på Færøerne, se bl.a. Indberetning nr. 3/2022. Landsstyremand for udenrigsanliggender, Jenis av Rana, Miðflokkurin, har til den færøske radio- og tv station, KVF udtalt, at udvalget får til udgangen af indeværende uge til at komme med deres udtalelse, hvorefter han vil træffe afgørelse i sagen.

Udmeldingen fra landsstyremanden har mødt kritik fra især oppositionspartiet Tjóðveldið, hvor formanden Høgni Hoydal, som også er medlem af Udlandsudvalget, har kritiseret udtalelsen, som han anser for at være en trussel mod udvalget. Høgni Hoydal mener ikke, at udvalget kan komme med en udtalelse på nuværende tidspunkt, da det forsat ikke har modtaget alle de efterspurgte oplysninger, herunder mødenotater m.m., som udvalget har anmodet om, i forbindelse med behandling af sagen. Høgni Hoydal udtaler, at Jenis av Rana tilsidesætter de demokratiske spilleregler, hvis han vælger at træffe afgørelse i sagen inden en udtalelse fra udvalget foreligger. Jaspur Langgaard, Sambandsflokkurin og medlem af Udlandsudvalget, har på den anden side oplyst, at udvalget har modtaget alle de nødvendige oplysninger til brug for behandling af sagen, og at det vil kunne komme med en udtalelse inden udgangen af indeværende uge.

Spørgsmålet om opsætning af en evt. lufrumsradar har ligeledes skabt megen debat om, hvorvidt spørgsmålet skal forelægges Lagtinget til stillingtagen. Således har både Høgni Hoydal og formand for Javnaðarflokkurin, Aksel V. Johannesen, flere gange gjort det klart, at deres partier mener, at spørgsmålet skal behandles i Lagtinget. Efterfølgende har også Johan Dahl, medlem af Sambandsflokkurin, men ikke længere en del af koalitionen, på de sociale medier opfordret lagmanden til, at sagen bliver forelagt Lagtinget til stillingtagen. Christian Andreasen, Fólkaflokkurin, har oplyst, at Lagtinget alene kan behandle spørgsmålet om, hvorvidt Færøerne forsat skal være en del af Vesten eller ej, men at Lagtinget ikke kan behandle selve spørgsmålet om den aktuelle radar. Det bemærkes, at både Jenis av Rana og lagmand Bárður á Steig Nielsen, flere gange har påpeget, at sagen ikke kommer til offentlig debat i Lagtinget, fordi sagen indeholder fortrolige oplysninger.

Færøske jurister har offentligt debatterer sagen og har fremhævet, dels at Danmark juridisk set kan beslutte at opsætte en radar på Færøerne, fordi forsvars- og sikkerhedspolitik er et dansk sagsområde, men at det politisk ikke vil være hensigtsmæssigt, dels at det ikke vil være muligt at behandle en sag i fortrolighed i lagtingssalen med tilstedeværelse af op mod 40 personer.

Grundloven og rigsfællesskabet

Landsstyremand for udenrigsanliggender og formand for Miðflokkurin, Jenis av Rana, har i en artikel "[Færøerne vil bestemme sin egen skæbne](#)" bragt på Udenrigs.dk påpeget, at de eksisterende juridiske rammer (hjemmestyreloven fra 1948 og fuldmagtsloven fra 2005) begrænser Færøernes mulighed for at kunne varetage egne interesser, fordi den danske regering fastslår, at Kongeriget er én enhed, som skal agere som én enhed på den internationale arena. Jenis av Rana påpeger dernæst, at hvis den danske regerings forståelse af grundloven er en forhindring for, at Færøerne kan varetage egne interesser internationalt, så er det nødvendigt, at genoverveje rammerne for samarbejdet, herunder hvorvidt Færøerne og Danmark skal indgå et samarbejde uden for grundloven.

Den 4. februar 2022 bragte avisen "Dimmalætting" et interview med Helgi Abrahamsen, Sambandsflokkurin, som bemærker, at der alene er tale om ét rige, og at Færøerne er en del af dette rige. Helgi Abrahamsen understreger, at der ikke skal rokkes ved rigsfællesskabet, som fungerer godt, og som giver Færøerne stor selvbestemmelse. Han påpeger, at Sambandsflokkurin går ind for rigsfællesskabet, og at evt. udtalelser om noget andet ikke er i tråd med partiets program.

Landsstyremand for erhvervsanliggender ønsker Royal Arctic Lines monopol på fragt til og fra Grønland ophævet

Landsstyremand for erhvervsanliggender Magnus Rasmussen, Sambandsflokkurin, udtaler til Kringvarp Føroya, at han ønsker at få Royal Arctic Lines monopol på fragt til og fra Grønland ophævet, og han vil derfor, når coronasituationen tillader det, tage kontakt til Grønlands Selvstyre, Naalakkarsuisut. Magnus Rasmussen udtaler, at det principielt er forkert, at grønlænderne værner om hjemmemarkedet, samtidig med at man konkurrerer på andre markeder. Således kan grønlandske skibe godt besjle Færøerne. Det er en skævvridning af konkurrenceforholdene, udtaler Magnus Rasmussen, som overvejer at overdrage sagen til lagmanden, såfremt det ikke lykkedes at finde en løsning.

Flere overenskomster inden for det offentlig er kommet på plads

Landsstyreområdet for finansanliggender og de kommunale arbejdsgivere er i gang med overenskomstforhandlinger, og flere overenskomster er kommet på plads. 13. januar 2022 skrev Starvsfelagið (funktionærforeningen for offentlige ansatte) under på en treårig overenskomst gældende fra den 1. oktober 2021 til 30. september 2024. Den samlede lønramme vokser med 6,2 pct. Siden er fysioterapeutforeningen og ergoterapeutforeningen fulgt efter med en treårig overenskomst, ligesom der er opnået enighed med jordmoderforeningen om en ny overenskomst gældende i 4 år fra den 1. oktober 2020. Den samlede lønramme er ikke oplyst for de to sidste overenskomster.

BankNordik fik i 2021 et overskud på 270 mio. kr., som er større end forventet

BankNordiks samlede årsregnskab for 2021 offentliggøres på en generalforsamling den 25. februar 2022. Regnskabet viser et overskud på 270 mio. kr. Det er oplyst, at aktionærene får mindst 250 mio. kr. udbetalt, som er en del af de 700 mio. kr., det blev besluttet at udbetale, da den danske del af banken blev solgt. Banken forventer i 2022 et overskud på mellem 130 og 160 mio. kr.

Fortsat stort antal smittede og en stigning i antal indlæggelser

Fra den 1. februar 2022 er antallet af PCR test kraftigt reduceret, og i flere tilfælde erstattet af kviktest. Således blev der den 7. februar 2022 foretaget 2.226 podning, hvoraf 1.265 prøver var positive. Positivprocenten udgjorde 56,8, og man har en forventning om, at der er et stort antal smittede, som ikke fremgår af de offentliggjorte tal. Antallet af positive de sidste syv dage udgør 4.878, svarende til 9 pct. af den samlede befolkning. Antal indlagte med COVID-19 er den senere tid steget, og udgjorde den 8. februar 2022 15 personer, hvoraf 6 personer er indlagte pga. COVID-19. 1 person er indlagt på intensiv, heraf 1 person i respirator. I alt er 20 personer døde med COVID-19. Den 28. februar 2022 ophæves de sidste restriktioner, hvorefter det alene er den smittede, der skal i karantæne.

Med venlig hilsen

Lene Moyell Johansen